udgifter, der er afholdt »med henblik på sagens behandling«. Dette gælder ikke for omkostninger, der skyldes den befuldmægtigedes deltagelse i den mundtlige forhandling, dvs. hans rejseudgifter og dagpenge.

I sag 126/76 — sagsomkostninger,

FIRMA GEBRÜDER DIETZ

mod

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER,

afsiger

DOMSTOLEN (første afdeling)

sammensat af afdelingsformanden J. Mertens de Wilmars, dommerne A. O'Keeffe og G. Bosco,

generaladvokat: J.-P. Warner
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

KENDELSE

Sagsfremstilling

Ved dom af 15. december 1977 i sag 126/76 (Firma Gebrüder Dietz mod Kommissionen, Sml. 1977, s. 2431) har Domstolen frifundet Kommissionen for firmaets Dietz's påstand (herefter benævnt sagsøgerne i hovedsagen) og har idømt sidstnævnte sagsomkostningerne.

Ved begæring, indgået til Domstolens justitskontor den 22. december 1978, har Kommissionen for De europæiske Fællesskaber (herefter benævnt sagsøgte i hovedsagen) i medfør af artiklerne 73 og 74 i procesreglementet anmodet Domstolen om at fastsætte de sagsomkostninger, der skal godtgøres, til 78 137 FB. Kommissionen har opgjort dette beløb således:

— godtgørelse for Kommissionens befuldmægtigedes arbejde i forbindelse med retsforhandlingerne	75 000 FB	— dagpenge	1 795 FB
— udgifter i forbindelse med Kommissionens befuldmægtigedes deltagelse i de mundtlige forhandlinger den 13. oktober 1977			78 137 FB
— befordringsudgifter Bruxelles-Luxembourg (retur)	1 342 FB		

Ved skriftligt indlæg, indgået til Domstolens justitskontor den 12. februar 1979, har sagsøgerne i hovedsagen nedlagt påstand om, at begæringen ikke tages til følge, subsidiært at omkostningerne, i det omfang de skal godtgøres, nedsættes til de faktisk afholdte beløb.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i lukket retsmøde den 5. april 1979.

Grunde

1 Sagsøgerne i hovedsagen gør i første række gældende, at Kommissionen har mistet sin ret til at få godtgjort de afholdte omkostninger, fordi den har ladet seks måneder forløbe, inden den rejste krav herom. Dette anbringende kan ikke tages til følge. Dommen, hvorved sagsøgerne blev idømt sagsomkostningerne, blev afsagt den 15. december 1977, og Kommissionen har ved skrivelse af 14. marts 1978 meddelt opgørelsen over de omkostninger, som den kræver godtgjort.

Kommissionen har herved handlet inden for en rimelig frist, som ikke på nogen måde kan begrunde antagelsen om, at den har givet afkald på sine rettigheder.

2 Sagsøgerne i hovedsagen gør i anden række gældende, at beløbet på 75 000 FB, der kræves som »godtgørelse for Kommissionens befuldmægtigedes arbejde i forbindelse med retsforhandlingerne«, ikke kan anses for udgifter, der kan godtgøres i den i artiklerne 69 og 73 i procesreglementet forudsatte betydning.

3 Sagsøgte i hovedsagen anfører heroverfor, at skønt »der efter Kommissionens hidtidige praksis kun er krævet godtgørelse af befordrings- og opholdsudgifter for den tjenestemand, der har repræsenteret Kommissionen ved Domstolen«, er det nødvendigt, »at ændre praksis på dette punkt og desuden kræve godtgørelse af de udgifter, der er forbundet med den tjenestamands arbejde, som repræsenterer Kommissionen alene«. Ifølge sagsøgte i hovedsagen er dette synspunkt for det første begrundet i ordlyden af artikel 73,

litra b) i procesreglementet, hvorefter de nødvendige udgifter, som parterne har afholdt med henblik på sagens behandling, »især [omfatter] rejse- og opholdsudgifter og honorar til befuldmægtigede, rådgivere og advokater«. Synspunktet er desuden begrundet ved retspolitiske betragtninger, da det voksende antal sager ikke gør det ønskeligt, »at favorisere søgsmål mod Fællesskabet ved i videst muligt omfang at gøre disse gratis«. Efter Kommissionens opfattelse er det også ulogisk, at de sagsomkostninger, der pålægges en tabende part, skal være væsentlig forskellige, afhængig af, om Kommissionen har ment, at den burde lade sig bistå eller repræsentere af en advokat, eller har udpeget en af sine tjenestemænd som befuldmægtiget. Sagsøgte i hovedsagen henviser også til praksis i flere medlemsstater, hvor sagsomkostningerne omfatter honorar eller godtgørelse for tjenestemænds arbejde, når de forsvarer offentlige institutioners interesser ved retterne.

4 Ifølge artikel 73 i Domstolens procesreglement »skal følgende udgifter godtgøres:

. . . . . .

b) nødvendige udgifter, som parterne har afholdt med henblik på sagens behandling, især rejse- og opholdsudgifter og honorar til befuldmægtigede, rådgivere eller advokater«.

5 Mens private ifølge artikel 17 i statutten for EØF-Domstolen skal repræsenteres for Domstolen af en advokat, der har beskikkelse i en af medlemsstaterne, repræsenteres staterne såvel som Fællesskabets institutioner af en befuldmægtiget, der desuden kan bistås af en rådgiver eller af en advokat. Institutionerne kan således med henblik på den måde, hvorpå de vil lade sig repræsentere eller bistå for Domstolen, frit afgøre, om de vil anvende en advokat eller udpege en af deres tjenestemænd eller en person, som ikke tilhører deres personale, som befuldmægtiget.

6 Når institutionerne gør brug af denne mulighed og lader sig repræsentere af en advokat eller udpeger en person, som ikke tilhører deres personale, og hvis arbejde skal honoreres som befuldmægtiget, er det klart, at et sådant honorar er omfattet af begrebet nødvendige udgifter, som er afholdt med

henblik på sagens behandling. Når institutionerne derimod mener, at det tjener deres interesse bedre at lade sig repræsentere i en tvist for Domstolen ved en af deres tjenestemænd, er situationen en anden. En sådan tjenestemand, der er omfattet af en vedtægt, der regulerer hans økonomiske situation, har til ogave at rådgive og bistå den institution, hvori han er ansat, og at varetage de opgaver, der er tillagt ham inden for rammerne af hans stilling, hvilket i forbindelse med tjenestemandens møde for Domstolen omfatter forsvaret af interesserne hos den institution, som han repræsenterer.

Varetagelsen af alle han opgaver modsvares af den løn, som udbetales ham i henhold til vedtægten, hvorfor omkostningerne i forbindelse med tjenestemandes arbejde ikke kan anses for udgifter, der kan godtgøres som afholdt med henblik på sagens behandling.

7 Under disse omstændigheder kan begæringen fra sagsøgte i hovedsagen om fastsættelse af udgifter, der kan godtgøres som betaling for den tjenestemands arbejde, der har repræsenteret sagsøgte, ikke tages til følge.

8 Påstanden vedrørende beløbet for omkostninger i forbindelse med den befuldmægtigedes deltagelse i den mundtlige forhandling, dvs. hans befordringsudgifter og dagpenge på i alt 3 137 FB, vil være at efterkomme.

Af disse grunde

bestemmer

DOMSTOLEN (første afdeling)

1. **Begæringen om fastsættelse af udgifter, der kan godtgøres som betaling for den tjenestemands arbejde, som har repræsenteret Kommissionen, tages ikke til følge.**

2. Udgifterne i forbindelse med Kommissionens befuldmægtigedes deltagelse i den mundtlige forhandling vil være at godtgøre med 3 137 FB.

Således bestemt i Luxembourg den 21. juni 1979

A. Van Houtte
Justitssekretær

J. Mertens de Wilmars
Formand for første afdeling